

οι φίλοι του μουσείου

Έτος ίδρύσεως 1978

Τριμηνιαία έκδοση των Φίλων του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

“Μουσεία και Φίλοι”

Αυτό ήταν το θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας των Μουσείων, για το 2003 που επιλέχθηκε από το ICOM (International Council of Museums - Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων). Το Μουσείο μας και οι Φίλοι του, εκπροσωπήθηκαν σε δύο από τις εκδηλώσεις του εορτασμού (βλέπε σελίδες 2-5)

«... Τι θα έκαναν τα Μουσεία χωρίς τους Φίλους τους; ... Έχουμε πια μάθει να προχωρούμε πλάι-πλάι, βοηθώντας ο ένας τον άλλον, σεβόμενοι τις δραστηριότητες και συμβαδίζοντας στην εκπλήρωση των στόχων που έχει θέσει ο καθένας.

Περάσαμε ένα μακρύ δρόμο προς τη συνεργασία πράγμα που βελτίωσε την ικανότητα των Μουσείων να πλησιάσουν το κοινό τους.

... Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις στις μέρες μας μπορούν να θεωρούνται ως 3^η οικονομική δύναμη, αφού τα μέλη τους και όσοι συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις, διαρκώς αυξάνονται, δημιουργώντας ένα σώμα εναλλακτικής απασχόλησης δίπλα στο αμειβόμενο προσωπικό των Μουσείων... »

Αυτά και άλλα πολλά αναφέρει η πρόεδρος της WFFM (World Federation of Friends of Museums) κ. Carla Bossi-Comelli στο κύριο άρθρο του περιοδικού ICOM News vol. 55

Χορηγός: Μέλος μας που παραμένει ανώνυμο

Το μουσείο μας και

Περίληψη της ομιλίας της κ. **Μαριάννας Ντελαμότ** στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών κατά τη διάρκεια ημερίδας που οργανώθηκε από την ΕΟΣΦΙΜ * στις 18/4/03 με θέμα "Εθελοντισμός και Φίλοι των Μουσείων στην Ολυμπιάδα του 2004. Προσδοκίες και προοπτικές"

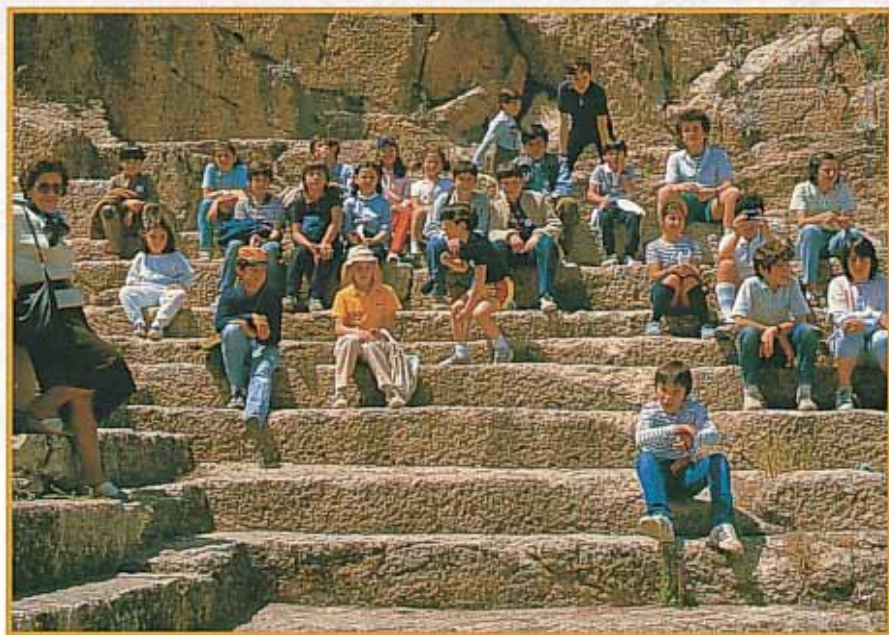
Το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας αποτελεί ένα κέντρο μελέτης, έρευνας και παιδείας σε μια προσπάθεια επαναφοράς της κλονιζόμενης ισορροπίας της φύσης. Ο πλούτος και η βιοποικιλότητα της ελληνικής γης απασχόλησαν την ερευνητική δραστηριότητα του Μουσείου με την καταγραφή, μελέτη και αποθησαύριση εκατοντάδων χιλιάδων ειδών - φυτικών, ζωικών και γεωλογικών - και τη δημιουργία παρακαταθήκης για ταξινόμηση και έρευνα. Ταυτόχρονα ανέπτυξε πολιτική

παιδείας και πληροφόρησης με έμφαση στην ένταξη του ανθρώπου στο μηχανισμό και την οικονομία της φύσης.

Σ' αυτό το έργο ήρθαν οι Φίλοι, ένα Σωματείο που γιορτάζει εφέτος την 25ετία του, να ενταχθεί και να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Είναι ιδιαίζουσα στον ελληνικό χώρο η παρουσία του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας και η θέση των Φίλων. Θέση ευθύνης για επαναφορά αξιών που στηρίζουν την αρμονία της φύσης και την ενότητα του κόσμου. Η φυσική μορφολογία του ελληνικού

χώρου, οι άπειρες παραλλαγές του, η αρμονία του τοπίου, ο πλούτος της βλάστησης, η παρουσία των αγρίων ζώων συνέθεταν την τάξη και την ισορροπία του κόσμου. Η αρχαία θρησκεία ανεγώριζε την ενότητα του ανθρώπου και της φύσης. Ο μύθος της Δήμητρας και της κόρης της Περσεφόνης συνέδεε την φυσική ανακύκλωση και γονιμότητα της γης με τον αιώνιο κύκλο της ζωής. Με την προσέγγιση αυτή ο αρχαίος κόσμος είχε ανακηρύξει τις περιοχές ιδιαίτερου κάλλους και βιολογικής αξίας σε άδυτα, σε καταφύγια των

Είναι ιδιαίζουσα στον ελληνικό χώρο η παρουσία του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας και η θέση των Φίλων. Θέση ευθύνης για επαναφορά αξιών που στηρίζουν την αρμονία της φύσης και την ενότητα του κόσμου.

1986, Ελευσίνα

φωτο: Α.Κ.Μ.

οι φίλοι του

θεών. Οι ναοί ετοποθετούντο με βάση το φυσικό τοπίο, το οποίο επελέγεται με ιδιαίτερα κριτήρια: Το μαντείο των Δελφών, σε ένα από τα πιο συναρπαστικά φυσικά σκηνικά της Γης, η Επίδαυρος, η Δωδώνη, η Ολυμπία. Ειδικά για την Ολυμπία - την χώρα της Ηλίδος - το φυσικό περιβάλλον προσφέρθηκε ως χώρος ιερός για το στέγασμα της πιο μεγαλόνηους σύλληψης του αρχαίου κόσμου.

Σήμερα ο χώρος του Μουσείου και των Φίλων του λειτουργεί σε άμεση σχέση με το ιστορικό παρελθόν. Είναι συνυφασμένος με την πνευματική και αισθητική διάσταση που η ελληνική φύση προσέδωσε στην ιστορική της διαδρομή. Σε αυτή τη διαδρομή και τη νέα μάχιμη φάση μάς ακολουθούν οι Φίλοι - εθελοντές εμπλουτίζοντας τις δυνάμεις μας και εμπλουτιζόμενοι από

αυτές. Η εθελοντική προσφορά είναι ιδιαίτερα σημαντική σε εποχές κρίσεων. Τότε ο πολίτης τίθεται αλληλέγγυος σε σκοπούς που υπηρετούν θεσμούς και ιδανικά και συμπράττει στην ανάταση του ανθρώπου.

Όταν το ρεύμα του εθελοντισμού αγγίζει ευρύτερες μάζες, μπορεί να καταστεί αποφασιστικός παράγων στην κοινωνία και να ανοίξει νέους δρόμους. Αναστέλλει εδραιωμένες αντιλήψεις και συμβάλλει σε μια νέα τάξη σεβασμού και αλληλεγγύης. Η νέα έννοια της "κοινωνίας των πολιτών" προϋποθέτει ομάδες έτοιμες να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να προβάλουν αιτήματα, να στηρίξουν ιδεώδη και αξίες που αγνοούνται. Να γιατί η αποστολή των Μουσείων και η διεύρυνσή τους με Φίλους και Εθελοντές είναι από τα πιο ευοίωνα

γεγονότα της εποχής μας. Η εθελοντική προσφορά αυξάνει την ηθική παρουσία του ανθρώπου στην κοινωνία. Είναι μία ηθική αξία που συμβάλλει στην κοινωνική αδελφότητα και όταν εξελίσσεται σε μια δια βίου προσφορά, θεσμοθετείται σαν καθήκον ζωής - συμπαράστασης προς τους συνανθρώπους μας.

Πλησιάζοντας το 2004, έτος επιστροφής των Ολυμπιακών αγώνων στο χώρο της σύλληψής τους, ο ρόλος των Μουσείων και των Φίλων τους παίρνει μια ιδιαίτερη επικαιρότητα και αποστολή.

Κανένας λαός, πριν ή μετά τους Έλληνες δεν συνέδεσε την άθληση με το πνεύμα της ευγενούς άμιλλας και δεν το κατέστησε πηγή έμπνευσης και τρόπο ζωής. Μέσω της άθλησης ο άνθρωπος ανέπτυξε τις ανεξάντλητες πνευματικές και σωματικές δυνάμεις και αρετές του, ώστε να καταστεί πλήρης και ελεύθερος.

Αυτό το αρχαίο μήνυμα γίνεται σήμερα εξαιρετικά επίκαιρο, σε μια εποχή που όλοι οι δείκτες οδηγούν σε παγκόσμια αφύπνιση. Στη γένεση ενός νέου κόσμου με μέτρο την ισονομία των λαών και την αποκατάσταση της τρωθείσας αξίας του ανθρώπου. Στους Ολυμπιακούς του 2004 το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας και οι Φίλοι του θα είναι παρόντες, προβάλλοντας τις αιώνιες αξίες που θεμελιώνουν τη Ζωή.

φωτ. Σταύρος Ψυρούνης

2003, Αρχαία Αγορά

* ΕΟΣΦΙΜ: Ελληνική Ομοσπονδία Σωματείων Φίλων των Μουσείων

Οι φίλοι του μουσείου και η Νέα γενιά

Αποσπάσματα από την ομιλία της κ. Άννας Κρεμέζη-Μαργαριτούλη
στην κεντρική εκδήλωση του Εορτασμού
της Παγκόσμιας Ημέρας των Μουσείων στις 18/5/03 στο Μουσείο Μπενάκη

Εάν μια κοινωνία μπορέσει να στηρίξει ένα Μουσείο, σημαίνει ότι ήδη έχει αποκτήσει ένα επίπεδο. Εάν τώρα η κοινωνία μπορεί να στηρίξει και να αναπτύξει το Σωματείο των Φίλων του Μουσείου, τότε σημαίνει ότι η κοινωνία αυτή όχι μόνο στηρίζει αλλά και έχει αγκαλιάσει το Μουσείο.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας παραπέμπει στο φυσικό περιβάλλον, προσπαθώντας να δημιουργήσει σχέσεις φιλίας ανάμεσα στον άνθρωπο και τους υπόλοιπους οργανισμούς, να βοηθήσει στην κατανόηση των φυσικών νόμων, να δείξει το πραγματικό μέγεθος του ανθρώπου. Ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, τόσο καλύτερα πετυχαίνει το στόχο του, όσο στενότερα συνδέει τον επισκέπτη - το κοινό του - με το φυσικό περιβάλλον.

Αυτό το σκεπτικό προσπάθησαν να κάνουν πράξη οι Φίλοι του Μουσείου Γουλαν-

δρή Φυσικής Ιστορίας, που γιορτάζουν φέτος τα 25 τους χρόνια. Δεν θ' αναφερθώ εδώ στις δραστηριότητες των ενηλίκων, ούτε στην έμμεση επαφή με τα παιδιά, μέσα από τις Μουσειοσκευές και τα έντυπα. Θ' αναφερθώ στην άμεση επαφή με τα παιδιά που ξεκίνησε το 1985.

Ξεκινήσαμε λοιπόν οργανώνοντας δραστηριότητες μια φορά το μήνα, Σάββατο ή Κυριακή. Με σύμμαχο το φιλόξενο κλίμα και το φως της πατρίδας μας, υλοποιήσαμε τις περισσότερες δραστηριότητες "εκτός των τειχών" του Μουσείου, σε διάρκεια μιας μονοήμερης εκδρομής. Ξεναγοί μας ειδικόι επιστήμονες που δέχονταν φιλοκερδώς να μας συνοδεύουν, αλλά και απλοί άνθρωποι, βιοκαλλιεργητές, ψαράδες, ορειβάτες και άλλοι.

Τα παιδιά μας δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους, άρα χρειαζόταν μια προετοιμασία γνωριμίας, ώστε να αισθανθούν καλύτερα,

πράγμα όχι εύκολο επειδή τα παιδιά συναντιόνταν αραιά και οι ηλικίες ήταν μεν κοντινές αλλά όχι ίδιες. Αλλά και επειδή η ομάδα παρέμενε η ίδια, επί 3-4 χρόνια, μέχρι να μεγαλώσουν τα παιδιά, κι έτσι μέσα σ' αυτό το διάστημα έπρεπε να υλοποιούμε μεγάλη ποικιλία από περιβαλλοντικές δράσεις, αφού απευθύνονταν στην ίδια ομάδα. Οι δράσεις όφειλαν να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένες, παιδαγωγικά σωστές και κυρίως ελκυστικές, αφού τα παιδιά θα έρχονταν με τη δική τους θέληση.

Στόχος μας δεν ήταν να υποκαταστήσουμε το σχολείο, μεταφέροντας γνώσεις. Ούτε και επιδιώξαμε σύνδεση με τη σχολική ύλη. Κρατήσαμε την πολυτέλεια του προαιρετικού. Στόχος μας ήταν και είναι, να βοηθήσουμε στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, να ξυπνήσουμε αισθήματα δικαιοσύνης ανάμεσα στους ζωντανούς οργανισμούς, αλλά κυρίως να χαρούμε και να αντιλη-

2002 - 2003 Κυριακές με χρώματα κι αρώματα από τον κύκλο του χρόνου

Μετά από το αφιέρωμα στο νερό και τον Κηφισό, μετά από την ομιλία και τη γεύση των μανιταριών, το Δεκέμβριο οργανώσαμε χριστουγεννιάτικη γιορτή, με θεατρικά δρώμενα, αναφορά στα ζώα και τα φυτά των Χριστουγέννων και κατασκευή "Δέντρου" από φυσικά υλικά (φωτο 1). Ακολούθησε η έννοια του χρόνου και το ημερολόγιο τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο φτιάξαμε χαρταετούς. Η κ. Δήμητρα Μπισσάκη μας έστειλε τη φωτογραφία Νο 2 με τον αετό που όπως μάθαμε πέταξε αμέσως. Το Μάρτιο και τον Απρίλιο, αν και το θέμα ήταν "Άνοιξη σημαίνει ανοίγω" εμείς κλείσαμε σφιχτά τα μπουφάν, για

φθούμε ότι είναι δυνατόν να διασκεδάσουμε και να ψυχαγωγηθούμε έξω από 4 τοίχους.

Τολμήσαμε λοιπόν δραστηριότητες - συχνά ριψοκίνδυνες - άλλοτε με ένα θέμα που διαρκούσε όλη τη χρονιά, και άλλοτε με μεμονωμένα θέματα. Αρκετά παιδιά περπατούσαν για πρώτη φορά σε μονοπάτι και δοκίμαζαν εμπειρίες αυτοπειθαρχίας, σωματικής κούρασης, δίψας, κρύου κ. α. αισθήματα από τα οποία συνήθως η οικογένεια, επιμελώς τα "προστατεύει".

Αλλά τα παιδιά γεύονταν και την ανταμοιβή του κόπου τους, όταν κάποτε φτάνοντας στην κορυφή, αναρωτιόνταν: Εγώ το περπάτησα όλο αυτό;

Από κείνη την πρώτη εποχή ξεχωρίζω κάποια παιχνίδια στους πορτοκαλεώνες της Αργολίδας, τη διάσπλυση της διώρυγας της Κορίνθου, την ξενάγηση στο Θριάσειο πεδίο και το αρχαίο θέατρο, από το δήμαρχο Ελευσίνας. Κάποια από τα παιδιά εκείνα βρίσκονται σήμερα στη 2η γενιά ως μέλη των «Φίλων» με τα δικά τους παιδιά.

Περισσότερο κόπο όμως απαιτούν οι επίσιες δραστηριότητες με ένα θέμα :

Το 1992: "Ο ΚΗΦΙΣΟΣ χθες-σήμερα-αύριο", που ως δραστηριότητα είναι το καμάρι μας, αλλά ως ποταμός είναι ο καημός μας. Ωστόσο ο «Κηφισός» σηματοδότησε τόσο τις πολύμηνες εκπαιδευτικές μας δράσεις όσο και τις στενές φιλικές σχέσεις των συνεργατών μας.

Το 1994, βαδίσαμε στο Ρέμα του Κοκκινάρá, στη Ρεματιά Χαλανδρίου και στο Ρέμα Διονύσου.

Το 1996 με τον τίτλο "Βράχος και Ζωή-

Πέτρα και Ιστορία", ασχοληθήκαμε με την ιστορία της αττικής γης αλλά και της ζωής πάνω σ' αυτήν.

Το 1998: "Μες στου Αιγαίου τα Νερά" ιστορία, βιολογία, έμπνευση και εκμετάλλευση αυτής της πανέμορφης θάλασσας. Η δράση αυτή ολοκληρώθηκε με διήμερη παραμονή στην "Υδρα, πράγμα που συνέδεσε πολύ τα μέλη της ομάδας.

Το 2000: "Το Έδαφος, η μητέρα όλων μας". Θέμα που συνδέεται με τη διατροφή των οργανισμών και με την ανακύκλωση της ύλης.

Αφού ολοκληρωθούν οι πολύμηνες δράσεις, παρουσιάζονται από τα παιδιά στο κοινό ή γίνονται ειδικά αφιερώματα στο ενημερωτικό μας δελτίο.

Από το 2000 θεσπίσαμε τις οικογένειες-μέλη (γονείς με ανήλικα παιδιά). Αν και ο θεσμός της οικογένειας περνάει κάποια κρίση στην εποχή μας, η πρόταση της προέδρου μας κ. Φρόσως Πηλαβάκη, πέτυχε και απέδωσε καρπούς. Οι οικογένειες αντικατέστησαν σιγά-σιγά τα παιδιά-μέλη και πέρσι, μετά από 17 χρόνια λειτουργίας της ΠΑΡΕΑΣ ... αναδομηθήκαμε ... Πάψαμε να γράφουμε μεμονωμένα παιδιά-μέλη. Τα παιδιά μας τώρα είναι μέλη οικογενειών, αλλά και ανεξάρτητα, που μαθαίνουν τις εκδηλώσεις μας και έρχονται τακτικά.

Η φετινή χρονιά ήταν αφιερωμένη στην επικαιρότητα της φύσης. Την ονομάσαμε "Κυριακές με χρώματα κι αρώματα από τον κύκλο του χρόνου" και απευθυνόταν σε παιδιά και όσους αισθάνονται παιδιά.

Όλες μας οι δραστηριότητες μπορούν να υλοποιηθούν επειδή υπάρχει η αξιθαύμα-

στη ομάδα των συνεπών και εμπνευσμένων εθελοντών, πολλοί από τους οποίους εργάζονται γύρω στα 20 χρόνια μαζί μας, όπως οι Ηλίας Πίτσικας, Αγγελική Βαρελλά, Κώστας Πινάτσας, Αθηνά Μπίκου, Μαρία Μακρινδάκη, Τζένη Ευαγγελινού, Λίνα Νικοπούλου, Βασιλική Μερτζάνη, Ελένη Σιαφάκα καθώς και πολλοί ακόμη νέοι και πολλά υποσχόμενοι φίλοι-εθελοντές.

Αλλά και το σύνολο του Δ. Σ. των "Φίλων" η κ. Μαίρη Αλευρά, η κ. Μαρίνα Μακρίδου, η κ. Χριστίνα Φράγκου, ο κ. Αλέκος Αλεξίου και ο κ. Νίκος Κρομπάλης, είναι εθελοντές, με κορυφαίο το παράδειγμα της προέδρου.

Ο θρίαμβος της εθελοντικής εργασίας για μας, είναι η Έκθεση Οικολογικού Βιβλίου, που γίνεται τα 6 τελευταία χρόνια και έχει εξελιχθεί σε επίσημο θεσμό γιορτής του Βιβλίου στην Κηφισιά, με καλλιτεχνικές εκδηλώσεις για παιδιά, εργαστήρια και άλλα δρώμενα. Στην Έκθεση εργάζονται όλα τα μέλη του Δ.Σ. μαζί με 20 περίπου ακόμη εθελοντές.

Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ασφαλώς πηγή δημιουργίας. Για να μπορέσει όμως να τη διακρίνει ένας άνθρωπος χρειάζεται να έχει εξασκηθεί από νωρίς. Να έχει δημιουργήσει μέσα του τις συνθήκες ώστε να μπορέσει να αξιοποιήσει το τοπίο και τους φυσικούς νόμους. Οι Φίλοι του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας προσπαθούν να δημιουργήσουν αυτές τις συνθήκες στη νέα γενιά.

Η οικογένεια του Μουσείου είναι οι Φίλοι του. Τα παιδιά των Φίλων είναι το μέλλον του. Ένα μέλλον που, για ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, πορεύεται μαζί με το μέλλον του ανθρώπου στον Πλανήτη.

ν' αντιμετωπίσουμε το τσουκερό κρύο και βγήκαμε μόνο για λίγο στον κήπο του Μουσείου. Επί τέλους τον Απρίλιο πήγαμε στο Σχοινιά Μαραθώνα και παρακολουθήσαμε δακτυλιώσεις πουλιών με την κ. Μαρία Δημάκη (φωτο 3). Είμαστε τυχεροί επειδή βρέθηκε και μια άποδη σαύρα (φωτο 4) Τέλος τον Ιούνιο ξεναγηθήκαμε στο Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών που λειτουργεί ο ΑΡΧΕΛΩΝ (φωτο 5) και στη συνέχεια ο ΑΡΧΕΛΩΝ κάλεσε όσους από εμάς βρήκε στην Αθήνα, στην απελευθέρωση μιας χελώνας στις 29/7 στο Σούνιο (φωτο 6) Παρόμοιο είναι και το φετινό μας πρόγραμμα.

στη

ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ Βάλια Κάλντα

Παρασκευή 13/6/03

Με καλό καιρό και διάθεση ξεκινήσαμε από το Μουσείο για το μακρινό προορισμό μας. Φτάνοντας στο νομό Γρεβενών έχουμε την πρώτη εικόνα του ποταμού Βενέτικου με ένα από τα θαυμάσια γεφύρια του. Καταλύσαμε στο όμορφο και φροντισμένο ξενοδοχείο Casa la Mupdi που θα πει "Σπίτι του Βουνού" στα βλάχικα.

Σάββατο 14/6

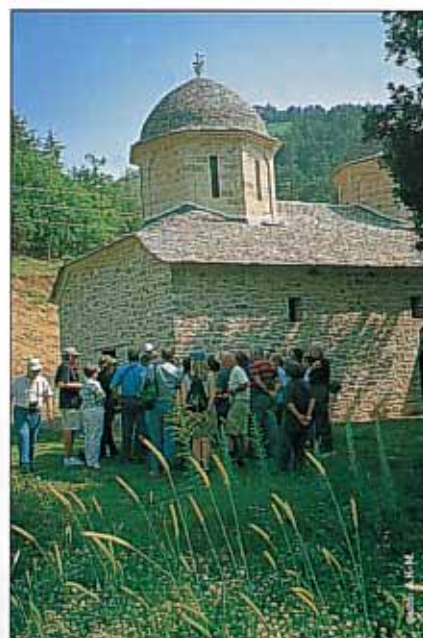
Ξεκινάμε για Βάλια Κάλντα. Συναντάμε τον επίσημο ξεναγό μας Δρ. Γιώργο Μερτζάνη, επιστημονικό υπεύθυνο του «Αρκτούρου», καθώς και τους κυρίους Καρέτσο και Τζατζάνη του Δασαρχείου Γρεβενών. Μετά από ενημέρωση στο

προαύλιο της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου. Ξεκινήσαμε για την κοιλάδα, οι πιο πολλοί με τα πόδια και λίγοι με τα τζιπ της εταιρείας εναλλακτικού τουρισμού Overland.

Η διαδρομή μαγευτική. Τα τεράστια μαυρόπευκα δίνουν την εντύπωση δάσους της Β. Ευρώπης. Ο κ. Μερτζάνης πάντα δίπλα μας, μας δείχνει και μας εξηγεί. Βλέπουμε τις τρύπες στους κορμούς από τους δρυσκολάπτες (8 είδη στην περιοχή). Ανάμεσα στα καταπράσινα δέντρα υπάρχουν και μερικά ξερά ή χτυπημένα από κεραυνούς, με τεράστιες γυμνές ρίζες, εντυπωσιακά γλυπτά της φύσης.

Χαριτωμένα διάσελα και μικρά χορταριασμένα ανοίγματα βρίσκονται ανάμεσα στα δέντρα. Προχωρούμε πια μέσα στη

Βάλια Κάλντα, βλάχικο όνομα που σημαίνει «Ζεστή κοιλάδα», στο ορεινό συγκρότημα του Λύγκου της Β. Πίνδου που ανακηρύχθηκε Εθνικός Δρυμός το 1966. Ο πυρήνας του Δρυμού (όπου απαγορεύονται δραστηριότητες όπως υλοτομία, τουρισμός κ.τ.τ.) έχει έκταση 33,6 τετρ. χιλιόμετρα. Περιτριγυρίζεται από βουνοκορφές (Λυγό, Πυροσιτιά, Μπλιά, Φλέγκα) κι έχει μοναδική διέξοδο προς τα δυτικά τη στενή χαράδρα του Αρκουδορέματος που συμβάλλει με τον Αώο. Εδώ τα δέντρα γερνούν και σαπίζουν επί τόπου συντηρώντας πολύτιμες αλυσίδες ζωής. Στην κοιλάδα κυριαρχούν τα μαυρόπευκα. Στα μεγάλα υψόμετρα φυτρώνουν αραιά ρόμπολα και ο κ. Μερτζάνης μας εξηγεί πώς να τα ξεχωρίζουμε. Μας έδειξε ακόμη δυο συστά-

δες από δασική πεύκη και μας είπε για την αξιοπερίεργη παρουσία τους εδώ. Την ποικιλία των φυτικών ειδών συναγωνίζεται η ποικιλία των πετρωμάτων. Σχήματα και χρώματα που σε καταπλήσσουν.

Περνώντας ένα ξύλινο γεφυράκι φτάσαμε στον τόπο συνάντησης όλων των ομάδων, όπου η Overland είχε ετοιμάσει το πικ-νικ μας, και ο κ. Διανέλος μας είπε ιστορίες για ... αρκούδες.

Η Βάλια Κάλντα είναι τα λημέρια της Καφέ Αρκούδας που μένει εδώ από τα τέλη του Φθινοπώρου μέχρι και την Άνοιξη. Ο κ. Μερτζάνης μας είπε πάρα πολλά για τη ζωή, τις συμπεριφορές, τις μετακινήσεις της αρκούδας και τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία της.

Το βραδινό μας το φάγαμε κάτω από τα πλατάνια στο χωριό Πολυνέρι. Στην επιστροφή αρκετοί κατέβηκαν από το πούλμαν και συνέχισαν με τα πόδια ελπίζοντας σε κάποια «αρκουδοσυνάντηση». Ήχαι

νυχτερινοί του δάσους, κελαηδίσματα, μυρμηδίες, αξέχαστη βραδιά!

Κυριακή 15/6

Πρωινή ενημέρωση από τον κ. Μερτζάνη. Εκτός από τα όσα ενδιαφέροντα μας είπε για τις δραστηριότητες του Αρκτούρου και τη σοβαρή δουλειά που γίνεται στο δασαρχείο Γρεβενών, μας ανέφερε και κάτι πολύ σημαντικό. Κατά τον εορτασμό της ημέρας περιβάλλοντος το ΥΠΕΧΩΔΕ ανακοίνωσε την προστασία 25 περιοχών υδροτόπων και Εθνικών Πάρκων για τα οποία θα υπάρχει φορέας διαχείρισης με δικό του προσωπικό.

Ο κ. Μερτζάνης μας αποχαίρετά. Μας ήταν τόσο πολύτιμος. Οι γνώσεις του, η σαφήνεια και η ροή του λόγου του, καθώς και η ευγένεια και προθυμία του, μας γοήτευσαν κι έδωσαν κρυφή χαρά στη μαμά Βασιλική (Μερτζάνη) που διακριτικά τον καμάρωνει.

Ξεκινάμε για το χωριό Σμίξη. Την ξεναγήσή μας αναλαμβάνει ο Μιχάλης, από την Overland, κατατοπιστικός και γλαφυρός με πλήρη γνώση της περιοχής (καθότι συνοριοφύλακας), για τα Βλαχοχώρια και τη χαρακτηριστική ζωή τους. Φτάνουμε στη θέση Τσουριάκα. Το όνομα βγαίνει από το χαρακτηριστικό σφύριγμα του αέρα που περνάει μέσα από την κοιλάδα. Άλλη εμπειρία εδώ! Τεράστιοι βράχοι, γκρεμοί, βαθιές χαράδρες, καταρράχτες. Πριν ανεβούμε στο πούλμαν είδαμε το δέντρο Ίταμος, ή Ταξός, ή διασολόδεντρο, γνωστό από την αρχαιότητα, όμορφο αλλά δηλητηριώδες. Στη θέση Καστρί, απολαμβάνουμε το γαλήνιο τοπίο και περπατούμε προς το λόφο του αρχαιολογικού χώρου, εποχής του Φιλίππου, που θα ανασκαφεί από το Α.Π.Θ.

Συνεχίζουμε προς τη Σαμαρίνα, το ψηλότερο ελληνικό χωριό (1500 μ.), χτισμένο το 16^ο αιώνα στις πλαγιές του Σμόλικα

από Σαρακατσάνους νομάδες κτηνοτρόφους. Το χειμώνα τα κοπάδια κατέβαιναν στα πεδινά και το καλοκαίρι στα ορεινά. Την ημέρα της Αγ. Τριάδος γιορτάζουν και σήμερα την είσοδο των προβάτων. Συγκεντρώνονται χιλιάδες άνθρωποι, όλων των ηλικιών, από Θεσσαλία, Ήπειρο, Μακεδονία και αλλού.

Μετά τον αγιασμό των προβάτων ακολουθεί φαγοπότη και γλέντι στο βουνό, που δεν το προλάβαμε. Στην πλατεία όμως ήταν πολύ όμορφο. Εμφανίστηκαν και μερικοί καβαλάρηδες με τις χαρακτηριστικές στολές τους ξανθοί και λεβέντες, απόγονοι των Σαρακατσάνων, της περήφανης ελληνικής νομαδικής φυλής που όργωνε για αιώνες την ελληνική και τη βαλκανική κερσόνησο.

Το βράδυ στο χωριό Ακτιά, φάγαμε αγριογούρουνο (εκτρέφονται σε κοντινές φάρμες, για να μην ... παρεξηγηθούμε κιόλας) και κάναμε και το μικρό μας γλεντάκι.

Δευτέρα 16/6

Αναχωρούμε το πρωί για Αθήνα, όμως ο οδηγός μας ο κ. Θανάσης, κράτησε για το τέλος μια θαυμάσια Έκκληξη. Άριστος γνώστης της περιοχής, μάς πήγε εκτός προγράμματος στο Τρίκωμο, στο πανέμορφο γεφύρι του Αζίζ Αγά, με το μεγαλύτερο τόξο στη Μακεδονία. Χτίστηκε το 1750 κι έχει ύψος 25 μ. και πλάτος 78 μ. Κάτω κυλά ο Βενέτικος, όμορφος και δυνατός, καμάρι και στολίδι του νομού Γρεβενών.

Γεμάτοι πια από τόσες εντυπώσεις και συναισθήματα, παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής. Για καιρό θα παραμείνει ότι χαράχτηκε μέσα μας απ' αυτή την εκδρομή. Ευχαριστούμε θερμά όλους τους συντελεστές της.

Βάσω Κωφίδη

Εκθεση κοχυλιών στη Μήλο

Στο Μεταλλευτικό Μουσείο της Μήλου στις 11 Ιουλίου έγιναν τα εγκαίνια της έκθεσης "ΚΟΧΥΛΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ" που οργανώθηκε από το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, με την υποστήριξη της Α.Ε.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης. Σκοπός της έκθεσης είναι να παρουσιάσει στο κοινό τον όμορφο κόσμο των κοχυλιών, τη μεγάλη ποικιλία των μορφών και των χρωμάτων τους, στοιχεία που προσέλκυσαν το ενδιαφέρον του ανθρώπου από τα πολύ παλιά χρόνια.

φωτ.: Ε. Θεοδώρου

Προσβλέπει ακόμη στο να πληροφορήσει τον επισκέπτη με απλά κείμενα και σχέδια για τα Μαλάκια που κατασκευάζουν το κοχύλι, τη βιολογία και την οικολογία τους, αλλά και για τη σημασία τους στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Παράλληλα η έκθεση "ΚΟΧΥΛΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ" προσφέρεται για εκπαιδευτικές δραστηριότητες μαθητών της ευρύτερης περιοχής. Η έκθεση θα παραμείνει στη Μήλο μέχρι το Δεκέμβριο του 2003.

Ελκυστική πρόταση

Για να διευρύνουμε τον κύκλο, και να φέρετε και τους φίλους σας στη συντροφιά μας, για το 2004 προσφέρουμε τη

ΜΙΣΗ ΣΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΩΡΟ

εάν ως οικογένεια-μέλος ή άτομο-μέλος προτείνετε και εγγραφούν ως μέλη στους "Φίλους" συνδρομητές συνολικής αξίας 90 € τουλάχιστον.

Για παράδειγμα

- 2 νέες οικογένειες ή
- 1 νέα οικογένεια και 2 άτομα ή
- 3 νέα άτομα ή
- 1 νέο φορέα, όπως εταιρεία, σχολείο, οργάνωση κ.τ.λ.

Σχολικές εργασίες στο κέντρο Γαία

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Ημέρας Περιβάλλοντος – που φέτος επεκτάθηκε σε πράσινη εβδομάδα – το Εκπαιδευτικό Τμήμα του Κέντρου ΓΑΙΑ διοργάνωσε από τις 5 έως τις 8 Ιουνίου 2003 έκθεση σχολικών εργασιών με θέμα:

«Ο Κόσμος μας σήμερα»

Στην έκθεση συμμετείχαν 40 σχολεία της Αττικής (23 Δημοτικά 16 Γυμνάσια και 1 σχολείο παιδιών με Ειδικές Ανάγκες) που είχαν επισκεφθεί το Κέντρο ΓΑΙΑ μέσα στη σχολική χρονιά 2002 – 2003. Με έναυσμα την επίσκεψή τους αυτή, δούλεψαν πάνω στις ενότητες του εκθεσιακού του χώρου.

Η παρουσίαση έγινε με τη μορφή πόστερ, ή κατασκευής ή έντυπου υλικού. Η έκθεση λειτούργησε με μεγάλη επιτυχία στον 1^ο όροφο του Κέντρου ΓΑΙΑ. Όσοι συμμετείχαν, εξέφρασαν την ευχή να γίνει η

έκθεση αυτή θεσμός από την επόμενη χρονιά, ενώ όσοι την επισκέφτηκαν, ενθουσιάστηκαν με την ιδέα και δήλωσαν πρόθυμοι να συμμετάσχουν στο μέλλον.

φωτ.: Α.Κ.-Μ.

Σας μεταφέρουμε μια γεύση από το τετράδιο των εντυπώσεων που ήταν στη διάθεση μικρών και μεγάλων «Ήταν χαρά μας που συμμετείχαμε σε μια τόσο όμορφη έκθεση. Όλα ήταν υπέροχα! Ο ενθουσιασμός μας είναι απεριγράφτος! Μπορούμε να αλλάξουμε τον τόπο μας. Το αύριο είναι στα χέρια μας!» «Σας αξίζουν συγχαρητήρια και σε σας για την οργάνωση και το μεράκι σας και στα παιδιά για το έργο που παρουσιάζεται σ' αυτή την αίθουσα. Μέσα από

τέτοιες δραστηριότητες δημιουργούνται οι αυριανοί συνειδητοποιημένοι – ευαισθητοποιημένοι με το περιβάλλον ενεργοί πολίτες! »

Ιδιοκτήτης:

«ΦΙΛΟΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»
Λεβίδου 13, 145 62 Κηφισιά – Τηλ. 8083.289, 8015870,
fax 8083289 /e-mail[amarg@gnhm.gr]
<http://users.in.gr/fgnhm/>

Εκδότης: Άννα Κρεμέζη – Μαργαριτούλη
© Φίλοι Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
Διόρθωση κειμένων: Αγγελική Βαρελλά
Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση – Φιλμς Εκτύπωση
Λιθογραφείο «Βιβλιοσυνεργατική ΑΕΠΕΕ»
Τιμή τεύχους για τα μη μέλη των «Φίλων» 1 €

